

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 2014/6170-3 561 OH
Saksbehandler Ola Hegge, tlf. 61 26 60 61

Dato 19.08.2015

Skagerak Energi - søknad om konsesjon for Ala kraftverk - uttalelse

Konklusjon

Fylkesmannen vil ikke motsette seg at det gis konsesjon for bygging av Ala kraftverk. I en ev. konsesjon må det fastsettes vilkår for å begrense skadevirkningene ved utbyggingen.

Bakgrunn

NVE har i brev av 28.04.15 sendt en søknad fra Skagerak Energi om bygging av Ala kraftverk på høring.

Tiltaket

Kraftverket vil utnytte et fall på 370 m. Det planlegges en ca. 4 m høy inntaksdam i betong ved kote 830. Fra inntaket føres driftsvannet i en ca. 140 m lang nedgravd/nedsprengt rørgate til Hugastølen. Derfra går vannet i boret sjakt/tunnel over en lengde på 760 m, for deretter å gå i nedgravd rørgate de siste 650 m ned til kraftstasjonen på kote 460, ca. 250 m nedstrøms Alas utløp i Begna. Rørgaten krysser Ala ved ca. kote 495. Kraftstasjonen vil bli liggende i dagen og får en grunnflate på 60 - 80 m². Det er planlagt en massetipp på 5 000 m³ nedenfor tunellpåhugget. Massene planlegges benyttet i anlegget og ev. til senere behov i området. Dersom tippen blir permanent oppgis det at den vil bli arrondert og tilsådd. Vassdragets middelvannføring ved inntaket er oppgitt til 0,96 m³/s. Alminnelig lavvannføring oppgis til 0,067 m³/s, mens 5-persentil sommer og vinter er oppgitt til henholdsvis 0,100 m³/sek og 0,056 m³/sek. Kraftverkets slukeevne er oppgitt til 1,92 m³/sek, og minste driftsvannføring er anslått til ca. 0,1 m³/sek. I søknaden er det foreslått sluppet en minstevannføring på 0,067 m³/sek hele året. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 5,98 MW. Midlere årlig energiproduksjon er beregnet til 15,1 GWh, hvorav 11,3 GWh er sommerkraft og 3,8 GWh er vinterkraft. Utbyggingsprisen er beregnet til 4,02 kr/kWh.

Kraftverket knyttes til eksisterende nett via en 700 m lang 22 kV jordkabel.

Fylkesmannens vurdering av virkningene

Botanikk

En stor del av elvestrekningen som planlegges utbygd går i en markant, velutviklet bekkekløft som er vurdert som viktig (naturtypeverdi B). Av rødlistearter er det registrert taiganål (VU), kvithodenål (NT), sprikeskjegg (NT), rustdoggnål (NT), spiss-stråmose (DD) og setertrompetmose (NT). Flere av artene er fuktighetskrevende, og redusert vannføring i Ala kan medføre endret voksemiljø i kløften og bortfall/tilbakegang av noen arter. Bekkekløftens verdi kan følgelig bli forringet av tiltaket.

Fugl

Det er fossekall og vintererle langs vassdraget. Redusert vannføring må forventes å gjøre elva mindre egnet for disse.

Det har vært registrert hekking av kongeørn og hønsehauk i området. Sporadisk har også fjellvåk hekket i området. Anleggsarbeider innenfor en radius på 500 m fra hekkelokaliteten for kongeørn bør unngås i perioden 01.02 - 31.07. De kjente hekkelokalitetene for de andre rovfuglartene i området ligger tilstrekkelig langt fra anleggsområdet til at forstyrrelse ikke forventes å bli et vesentlig problem.

Fisk

Ala har en bestand av bekkeørret. Det må forventes at fiskebestandene og bunndyrfaunaen på den planlagte utbyggingsstrekningen vil bli skadet som en følge av sterkt redusert vannføring.

Forholdet til naturmangfoldloven §§ 8-12

- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8). Etter vår vurdering gir de samlede undersøkelser som er foretatt på den berørte strekningen en relativt god kartlegging av naturmangfoldet i det berørte området og tilgjengelig kunnskap er benyttet.
- Førre-var prinsippet (§ 9). Etter vår vurdering er tilgjengelig kunnskap i stor grad tilstrekkelig for behandling av saken med tanke på virkninger for naturmangfold. Den innerste delen av elvekløften synes imidlertid ikke å være kartlagt, trolig pga av svært krevende tilgjengelighet. Terrenget i dette området er så vanskelig at det vil være svært ressurskrevende å kunne gjennomføre kartlegging der på en trygg måte. Vi ser det derfor ikke som rimelig å tillegge førre-var prinsippet stor vekt.
- Samlet belastning (jf. nml § 10). Det er flere bekkekløftsystemer i Valdresregionen. Bekkekløft er en naturtype Norge har et internasjonalt ansvar for. Det foreligger nå søknad for 5 mindre kraftverk i regionen, og det eksisterer fra før kraftverk i flere bekkekløfter. Flere av de eksisterende kraftverkene har forringet meget verdifulle bekkekløftmiljøer i regionen. Vi mener hensynet til naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper tilsier at de viktigste gjenværende bekkekløftene i regionen må skjermes mot inngrep, som f.eks. kraftutbygging. Ala er imidlertid ikke blant de mest verdifulle bekkekløftene i regionen.
- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). I en ev. konsesjon er det behov for å ta inn hjemler for å pålegge utbygger å bekoste oppfølgende undersøkelser og å gjennomføre tiltak for å begrense skadevirkninger av tiltaket. Med rimelige avbøtende tiltak mener vi miljøskadene ved den omsøkte utbyggingen er begrensede.

Forholdet til vannforskriftens § 12

Den omsøkte kraftutbyggingen må forventes å ha negativ virkning på den økologiske tilstanden i vassdraget. Selv med de foreslåtte avbøtende tiltakene er det ikke åpenbart at vannforskriftens minimumsmål om god økologisk tilstand vil kunne opprettholdes på den utbygde strekningen. Foreslått minstevannføring er så lav at det vil være fare for bunnfrysing og kjøving om vinteren. Fisk vil trolig være det mest følsomme kvalitetselementet. Vi mener imidlertid at ulempene for vannmiljøet ved energiproduksjon i Ala kraftverk er begrenset sammenlignet med miljøulempene ved en rekke andre utbygginger av små kraftverk, forutsatt at det gjennomføres avbøtende tiltak.

Landskap

Fraføring av vann vil redusere Alagilets visuelle inntrykk i store deler av året. Utbyggingsområdet ligger i et krevende terreng og tunnellinislag, deponi og gravd rørgate vil kunne gi en betydelig landskapsvirkning. Ved en ev. utbygging bør det legges stor vekt på å dempe synligheten av landskapsinngrepene ved utbyggingen. Vi forutsetter at NVE påser at dette ivaretas på en god måte gjennom sitt tilsyn ved en ev. utbygging. Den planlagte massetippen vil bli svært synlig i landskapet

dersom den ikke tilsås. I søknaden er det opplyst at en tar sikte på å nytte massene på sikt. Det bør imidlertid fastsettes en frist for når gjenstående massetipp ev. skal settes i stand og tilsås.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

Den omsøkte utbyggingen berører ikke INON områder.

Forurensing

Fraføring av vann fra elva på den utbygde fallstrekningen vil redusere resipientkapasiteten på strekningen. Det er imidlertid ikke store lokale forurensningskilder på denne strekningen. Vi kan derfor ikke se at fraføringen av vann vil medføre vesentlig forringelse av vannkvaliteten.

Søknaden gir ikke opplysninger om støynivået utenfor kraftstasjonen. Dersom kraftverket medfører støy av betydning, vil det kunne utløse behov for behandling etter forurensingsloven.

Dersom det i anleggsperioden skal utføres arbeid som kan medføre fare for forurensing, må dette også meldes til Fylkesmannen for vurdering.

Landbruk

Rørgata vil gå igjennom skog og krysse noe dyrket mark. Fylkesmannen forutsetter at rørgata blir nedgravd slik det blir skrevet i meldingen. Rørgata må legges så dypt at det kan foregå ordinær jordbruks- og skogbruksaktivitet over rørgata. For ikke å få problemer med ev. framtidig grøfting må overdekningen være minst 1,2 m der rørgata krysser dyrka mark. Alt. 2 for rørgatetrase vil gi mindre berøring med dyrket mark og anbefales.

Da tiltaket kan berøre dyrka og dyrkbare arealer forutsetter Fylkesmannen at det blir laget en arealoppgave som viser hva slags areal(dyrka og dyrkbart) som blir omdisponert og til hvilke formål. Dette skal være grunnlag for kommunens KOSTRA-rapportering.

Samfunnssikkerhet

Fylkesmannen har ingen merknader til en ev. utbygging av Ala kraftverk med hensyn til samfunnssikkerhet.

Oppsummering

Fylkesmannen ser ikke at en utbygging i Ala vil medføre store konsekvenser på naturverdier av nasjonal verdi og vil derfor ikke motsette seg at det gis konsesjon for etablering av Ala kraftverk. En utbygging vil imidlertid innebære et stort inngrep i et krevende terreng, som kan gi betydelig negativ landskapsvirkning. Kraftproduksjonen, og da spesielt produksjonen i vinterhalvåret, er meget beskjeden, og det er grunn til å stille spørsmålstegn ved om samfunnsnyttens forsvarer ulempene ved et så stort inngrep. Vi finner det naturlig at dette vurderes av Vang kommune og at NVE legger stor vekt på kommunens vurdering. I en ev. konsesjon må det stilles følgende vilkår:

- Slipp av minstevannføring forbi inntaksdammen på 0,067 m³/sek hele året
- Krav til restaurering og istandsetting etter fysiske inngrep i forbindelse med anleggsarbeider.
- Hjemmel til å pålegge utbygger å utrede og gjennomføre biotoptiltak på den strekningen som berøres av utbyggingen.
- Standard naturforvaltningsvilkår.
- Der rørgate og jordkabel berører dyrket mark, må berørt areal tilbakeføres til dyrket mark ved avslutning av anlegget. Rørgate over dyrket mark må legges minimum 1,2 m dypt. For utførelse av arbeid på dyrket mark må dette utføres i tråd med prinsipper som framgår av *Bioforsk Rapport Vol. 7 Nr. 181 2012 Flytting av oppdyrket jordsmonn for reetablering av jordbruksarealer*. kap. 2.2.1 – 2.2.3.
- Krav om permanent istandsetting av massetipp innen en fastsatt frist etter avsluttet utbygging.

- Det forutsettes at omsøkt slukeevne fastsettes som maksimal tillatt slukeevne i en ev. tillatelse.

Med hilsen

Christl Kvam

Eli Blakstad
avdelingsdirektør

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi:
Direktoratet for naturforvaltning
Oppland fylkeskommune
Vang kommune